

**ПРИМЕРЕН МОДЕЛ ЗА ТРЕНИНГ С ПОМОЩНИК ВЪЗПИТАТЕЛИ
НА ТЕМА: „РОЛЯТА НА ПОМОЩНИК ВЪЗПИТАТЕЛЯ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕТО
НА ТРЕВОЖНОСТТА ПРИ ДЕЦА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ
ПРИ ПОСТЪПВАНЕТО ИМ В ДЕТСКА ГРАДИНА“**

Диана Александрова Стоянова
Детска градина „Знаме на мира“, Враца

**SAMPLE TEACHER ASSISTANT TRAINING MODEL ON THE TOPIC: „THE ROLE OF
THE TEACHER ASSISTANT IN OVERCOMING ANXIETY IN PRESCHOOL CHILDREN
WHEN THEY ENTER KINDERGARTEN“**

Diana Alexandrova Stoyanova
Kindergarten „Zname na mira“, Vratsa

Abstract: The considered model for organizing the intra-institutional qualification of assistant educators aims to make an attempt for optimal interaction of all participants in preschool education – children, teachers, assistant educators. A change in attitudes and ideas about the function and activities performed by assistant educators is sought. The qualification of assistant educators must be carried out with the same responsibility and awareness of its usefulness in order to achieve the expected effectiveness of the educational environment in kindergartens. The role and figure of the assistant educator has an important role in increasing the quality of care, upbringing and socialization of children in kindergarten, as a valuable resource and another adult who can create quality relationships with children.

Keywords: *qualification, assistant educators, children, quality of preschool education*

Разглежданият модел на тренинг има за цел да направи опит за оптимално взаимодействие между всички участници в предучилищното образование – деца, учители, помощник възпитатели. Търси се промяна в нагласите и представите относно функцията и дейностите, изпълнявани от помощник възпитателите. Квалификацията на помощник възпитателите трябва да се провежда със същата отговорност и осъзнатост на полезността ѝ, за да се постигне очакваната ефективност на образователната среда в детските градини. Длъжността и фигурата на помощник възпитателя имат важна роля за повишаване качеството на грижата, възпитанието и социализацията на децата в детската градина, като ценен ресурс и още един възрастен, който може да създаде качествени отношения с децата.

Постъпването в детска градина и раздялата с родителите поражда тревожност у децата от предучилищна възраст. Преходът от семейна среда към образователна институция е труден. В детската градина детето трябва да подчини поведението си на правила, които са различни от семейните и налагат изпълнение, за което то не е подготвено и се чувства са различни от семейните и налагат изпълнение, за което то не е подготвено и се чувства незащитено. В това отношение задачата на учителите и помощник възпитателите в групата е много отговорна, защото от първото адаптиране на детето зависи реакцията му към всичко непознато в живота му.

Темата на тренинга с помощник възпитателите от ДГ „Знаме на мира“, гр. Враца е „Ролята на помощник възпитателя за преодоляването на тревожността у децата от предучилищна възраст при постъпването им в детска градина“

Цел на тренинга е повишаване на професионалната компетентност на помощник-възпитателите за ефективно изпълнение на длъжността им.

Задачи:

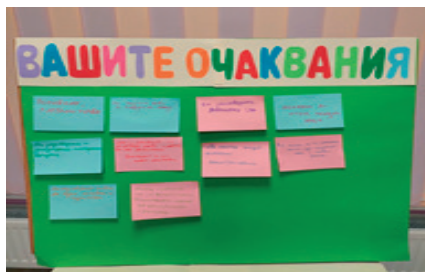
- Да се формират допълнителни умения за общуване с деца, основаващи се на разбиране проблемите, интересите и нуждите на всяко новопостъпило дете.
- Да се формират умения за разрешаване на конфликтни ситуации с децата.

Използвани интерактивни методи: игри, *работа по групи, беседа, решаване на казуси*

Начало: Игра за представяне със следните правила: Последователно всеки участник се представя на групата, като казва името си и описва себе си с дума, с буквата с която започва името му. Играта има за

цел да създаде позитивна, ведра и колегиална атмосфера. Пример: „Здравейте! Аз съм Диана и съм де-лова!“

След представянето, имайки предвид темата помощник възпитателите писмено споделят своите очаквания. Отговорите им се поставят на постер (фиг. 1).

Фигура 1. Постер № 1 – Вашите очаквания

Следва разделяне на работни групи. Разделянето се извършва на случаен принцип чрез музикалната игра „На разходка“. Правила на играта: Звучи музика. Участниците „се разхождат“ по предварително изрязани хартиени „камъчета“. Когато спре музиката, участниците спират на място, всеки върху „камъчето“, до което е стигнал. На обратната страна на „камъчетата“ са залепени три вида фигури, които разпределят участниците в три работни групи. Групите заемат местата си на маси, обозначени с табела, на която е изобразена съответната фигура.

С цел създаване правила на групата, които регулират отношенията на участниците в нея и определят ролите им се предлага играта „Как по-добре да направим нещата заедно?“

Необходими материали: пъзели, които участниците трябва да подредят и залепят заедно по групи, като предварително се уговорят кой какво ще изреже, кой ще лепи, кой ще създава общия сюжет, кой ще говори от името на групата (фиг. 2).

След приключване на дейността членовете на работните групи сами определят правилата, които да спазват по време на тренинга :

- Всяко мнение е важно;
- Да бъдем активни;
- Да се изслушваме внимателно;
- Да спазваме регламент за време;

Правилата се поставят на постер.

Фигура 2. Игра „Как по-добре да направим нещата заедно?“

Във втората, същинска част на трите работни групи са предложени въпроси, на които след обсъждане трябва да се даде общ отговор.

На първа група е поставен следният въпрос: От какво според вас се страхуват децата, прекрачвайки прага на детската градина за първи път?

Отговори на участниците: страх от изоставяне, страх от непознатата среда.

Втора група: Как разпознаваме проявата на тревожност у новопостъпилите деца?

Отговорите на участниците: вкопчване в родителите, плач, отказ от храна, пасивност при игри и обучение, отказ от общуване, проява на грубост към останалите деца и възрастните.

Трета група: Какво, според вас си мислят децата, тръгвайки на детска градина за първи път?

Отговорите на участниците: „Защо ме доведоха тук? В къщи е по-хубаво!“, „Кои са тези хора, на които ме оставят?“, „Колко много деца има тук! Има и играчки!“, „Мама дали ще дойде да ме вземе?“.

Целта е да се изяснят причините за появяването на тревожност у децата при адаптирането им към условията на детска градина. Помощник възпитателите се поставят в ситуация, в която има взаимодействие на основата на диалога, обсъждане, избор, търсене на общи решения. Отговорите се поставят на по-стери.

Следва обсъждане на резултатите (фиг. 3). При обсъждане на предположенията се достига до следните изводи: Детето преминава през един период на привикване към новите условия, което го поставя в състояние на тревожност. Две-три годишното дете не изпитва нужда да общува със свои връстници, докато тя не се формира. Партньор за играта е възрастният, той е образец за подражание и удовлетворява потребностите на детето за внимание и сътрудничество.

Фигура 3. Обсъждане на резултатите, даване на възможни решения

В тренинга „Ролята на помощник възпитателя за преодоляване тревожността на децата“ е заложено решаване на казуси. Целта е да се покаже сложността на реалните ситуации от живота. Постъпвайки в детска градина на детето се налага да спазва определени правила, различни от тези в семейството. На трите работни групи са предложени конкретни казуси, взети от реалния живот.

Казус 1: Дете се старае добре да подрежда занималнята – прибира играчките, подрежда столчето и дрехите си. Как би трябвало да изразим оценката си за вложените усилия и за резултата от тях?

Отговорите на участниците: „Браво! Ти ще ми бъдеш помощник!“, „Ти си много добър и послушен!“, „Ще те похваля на майка ти, когато дойде да те вземе!“, „Сега ще получиш награда за положените усилия!!“

Казус 2: Дете си играе с играчка, като я блъска. Ние го предупреждаваме, че е възможно играчката да се счупи, като поясняваме, че играчките служат за игра. То пренебрегва предупреждението ни. Играчката се счупи. Как реагираме ние?

Отговорите на участниците: „Предупредих, че играчката ще се счупи? Сега с какво ще играят децата!“, „Спокойно, всичко е наред! Следващия път бъди по-внимателен!“, „Играчките служат за игра! С тях се играе!“.

Казус 3: Единствения начин спокойно да влезе в занималнята за 4-годишно момче е била уговорката то да вземе със себе си новия си меч, който е опасна играчка с остър връх. Родителите му разрешават да влезе при децата с меч, но ние не можем да позволим това. Как ще постъпим?

Отговорът на участниците: „Ще разрешим на детето да влезе за момент с меч, след което ще му предложим друга, безопасна играчка и ще приберем опасната“, „Ще приберем меч, под предлог, че е възможно да се счупи и с обещанието да го пазим, докато детето си тръгне от детска градина“

След като помощник възпитателите приключат с разрешаване на казусите, следва споделяне и обсъждане на възможните решения и техните последици. Посочват се приемливите стратегии на поведение в съответните ситуации. Дават се възможните правилни отговори:

- Предмет на похвалата трябва да бъдат старанието и постиженията на детето.

Пример: Колко добре изглежда занималнята сега! Всичко е на мястото си!

А не: Колко добро дете си ти! Много си послушен!

- Ползватата критика се ограничава само да посочва как трябва да се прави онова, което следва да бъде направено, като избягва каквито и да било отрицателни забележки по адрес на детската личност.

- Изказвания като „Предупредих, че играчката ще се счупи!“ са нежелателни. Когато поучаваме или критикуваме не бива да използваме обвинения, упреци, обидни квалификации. Само търпение, любов, разбиране. Близостта, създадена при подобно отношение ще мотивира детето да оправдае доверието на възрастния.

Следва ролева игра „Да посрещнем новото дете“. Целта е упражняване на сутрешен прием на новоприетото дете, в успокояване и разсейване на притесненията му (вербално и невербално).

Помощник възпитателите се разделят на две групи – едните играят ролята на деца, а другите на помощник възпитатели. В хода на играта всяка двойка пресъздава ситуация на сутрешен прием. Думите отправени към новопостъпилото дете са: „Добро утро! Как се казваш? Аз се казвам...“, „Ела да ти покажа играчките, с които можеш да си играеш.“ „Можеш да си избереш легло и гардеробче, което да ти е удобно (като се предлагат няколко от свободните)“.

След това групите разменят ролята си. Целта на втората част от играта е чрез невербално поведение да се демонстрира положително отношение към новопостъпилото дете. Помощник възпитателите предложиха усмивка, погледване по главата, прегръдка, хващане на ръка и спокойно въвеждане в групата. След изпълнението следва обсъждане на етюдите. Всички материали, въпроси и отговори на участниците в тренинга се поставят на постери.

В третата, заключителна част на тренинга с помощник възпитателите се провежда беседа по темата. Най-важните изводи и обобщения, които участниците направиха от проведената беседа са:

- Раздялата с родителите при постъпване на дете в детска градина е условие за поява на тревожност.
- В този преход от семейна към социална среда детето трябва да бъде подпомагано от родители, учители и помощник възпитатели.
- За успешното адаптиране на детето е необходим по-тесен контакт с възрастните, на тях детето полесно се доверява.
- Работата ни трябва да бъде насочена към създаване на чувство за сигурност и доверие у новопостъпилото дете.

Преди края, помощник възпитателите попълват анкета, с цел получаване на информация за полезността на проведената тренинга. На въпросите: „Информацията, която получихте беше ли полезна за Вас?“, „Одобрявате ли начина на поднасяне на информацията?“ и „Имате ли желание да вземете участие в бъдещи обучения, организирани по подобен начин?“ всички са отговорили положително (фиг. 4).

Фигура 4. Удовлетворените участници в края на тренинга

Връщаме се към постер № 1. Очакванията се сравняват с резултатите. Раздават се материали с теория по темата.

За всички участници изводите са категорични:

- Важно е учители и помощник възпитатели да си помагат и партнират при взаимодействието с децата. Усилията им трябва да са съсредоточени върху това, детето да расте като самостоятелна и уверена личност.
- Организиране на квалификацията на помощник възпитателите под формата „тренинг“ създава условия за ангажиране вниманието на всички участници за изява и ефективно общуване.

Предложеният опит за провеждане на тренинг с помощник възпитателите е само добро начало, а истинската дейност предстои.